

Обставини справи

Справа стосувалася збору даних про стан здоров'я, зокрема даних заявника, у базі даних, яка була доступна для продажу на ринку.

Заявник, який є ВІЛ-інфікованим і хворим на гепатит, придбав на одному з московських ринків базу даних, що містить персональні дані понад 400 000 осіб, які проживають у цьому місті та його регіоні, а також інформацію про людей з ВІЛ, СНІД і гепатитом. У ній також містилася збірка персональних даних заявника, включно з даними про його здоров'я.

У квітні 2011 року заявник поскаржився до Слідчого комітету Російської Федерації (надалі – Слідчий комітет), який відмовив у проведенні досудового розслідування. Його скаргу до суду на це рішення було відхилено.

У трьох статтях, опублікованих в інтернеті протягом червня – жовтня 2011 року, які надав заявник, містилась інформація про те, що в місті Москва поліція та ФСБ провели рейди, в результаті яких з магазинів було конфісковано бази персональних даних громадян Росії.

Посилаючись на статті 8 і 13 Конвенції, заявник скаржився на те, що правоохоронні органи незаконно збирали, зберігали та вносили дані про його здоров'я до бази даних, а також що вони не змогли забезпечити конфіденційність цієї інформації і не провели ефективне розслідування факту її розголошення.

Оцінка Суду

ЄСПЛ зауважив, що база даних, придбана заявником на ринку, очевидно, містила персональні дані щодо понад 400 000 осіб, які проживають у місті Москва та Московській області, включно із заявником. ЄСПЛ також звертає особливу увагу на те, що розголошення даних про стан здоров'я особи, особливо про ВІЛ-статус, може серйозно вплинути на її приватне та сімейне життя, а також на соціальну і трудову ситуацію, піддаючи її ганьбі та ризику ostracizmu. Із цієї причини це також може відштовхнути людей від установлення діагнозу чи пошуків лікування і таким чином завадити превентивним зусиллям суспільства зі стримування пандемії. Інтереси щодо захисту конфіденційності такої інформації будуть важливими при визначенні того, чи було втручання пропорційним законній меті, яку переслідували. Таке втручання не може бути сумісним зі статтею 8 Конвенції, якщо воно не виправдане переважною вимогою суспільних інтересів.

Незаперечним було те, що лише органи влади мали доступ до більшості інформації в базі даних, як-от судимість та застосовані запобіжні заходи, а також, що в минулому в контексті кримінального провадження проти заявника слідчий подавав запит до інфекційної лікарні для отримання інформації про стан його здоров'я. Хоча питання про те, чи Міністерство внутрішніх справ склало базу даних, оспорується сторонами, однак у контексті цієї справи немає жодного іншого

пояснення, окрім того, що державні органи, які мали доступ до даних, не змогли запобігти порушенню конфіденційності, в результаті чого ці дані стали загальнодоступними, таким чином покладаючи відповідальність на Державу-відповідача. Тож ЄСПЛ вважав, що органи влади не змогли захистити конфіденційність даних про здоров'я заявника, порушуючи відповідні національні положення.

Крім того, хоча у справах про ймовірне порушення права на повагу до приватного життя не завжди був потрібний засіб кримінально-правового захисту, оскільки засоби цивільно-правового захисту можна було вважати достатніми, жодний цивільний засіб правового захисту не був доступний для заявника до подання своєї заяви до ЄСПЛ.

ЄСПЛ також зауважив, що твердження заявника стосувалися розголошення даних про його здоров'я в межах збору великої кількості даних і були підтверджені *prima facie* доказами. З огляду на таке серйозне порушення конфіденційності, з практичної точки зору, заявник, який діяв самостійно, без допомоги Держави у формі офіційного розслідування, не мав ефективних засобів для встановлення осіб, які вчинили ці дії, доведення їхньої причетності та подання проти них справ до національних судів. Відповідно, ЄСПЛ не міг вважати, що скарга до Слідчого комітету була неналежним способом захисту прав заявника.

Органи влади ніколи не розслідували цю справу попри наявні докази, наявність законодавчої бази для кримінального переслідування за втручання в приватне життя та відсутність будь-яких причин, які перешкоджають розслідуванню.

ЄСПЛ визнав, що органи влади не виконали свого позитивного зобов'язання щодо забезпечення належного захисту права заявника на повагу до його приватного життя. Отже, мало місце порушення статті 8 Конвенції.

Висновок

Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).

Рішення в цій справі ухвалене Палатою 30 серпня 2022 року й набуло статусу остаточного 30 листопада 2022 року відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.